

baptria

Suomen Perhostutkijain Seuran tiedotuslehti
Notisblad för Lepidopterologiska Sällskapet i Finland

vol 4 (25) 1979 no 1

Sisältää - innehåller:

Kauri Mikkola: SÄM ja hyönteisten vaellukset kesällä 1978	1
Katri Tiittanen: Tuhoeläinten esiintyminen 1978	10
Harry Krogerus: Fjärilsakttagelser i Lojo-Karislojo 1978	12
Osmo Peltonen: Kerdäilytuloksia Mäntyharjulta 1978	14
Kokousselostuksia (EML)	17
Valokuvauskilpailun satoa (EML)	18
Valokuvauskilpailussa palkitut otokset	19
Jäsenistö (EML)	16
Nuorisosaoston palsta (AV)	11
Jäsenten tiedotuksia	16
Tiedotuksia jäsenille:	
Kokousohjelmien muutoksia ja täydennyksiä, Baptria 2/79	20
Suomen perhoset, Yökköset 2	20

BAPTRIA

Suomen Perhostutkijain Seuran tiedotuslehti
Notisblad för Lepidopterologiska Sällskapet i Finland
vol. 4(25), no 1, 1979-02-05

Julkaisija:

Suomen Perhostutkijain Seura ry.
Lepidopterologiska Sällskapet i Finland rf.
Vyökätkä 9 B 13, 00160 HELSINKI 16

Toimituskunta:

Martti Attila, päätoimittaja
Erkki M. Laasonen
Vesa Varis
Magnus Landtman, svensk resumé

Ilmestyminen: 4 numeroa / kalenterivuosi

Julkaisun tarkoitus:

Toimii yhdysstateinä julkaisijaseuran jäsenten ja eräiden tieteellisten seurojen ja laitosten välillä kuten seuran aiemmin julkaisemat kierto-kirjeet. Julkaisun rinnalla lähetetään edelleen kokouskutsut ja tarpeen vaatiessa muita tiedotuksia sisältäviä kirjeitä jäsenille. Julkaisun sisältönä ovat seuran kuukausikokouksissa esille tulleet asiat (esitelmien lyhennelmät, tiedonannot ym.) sekä seuran toimintaan liittyvät tiedustelut ja ilmoitukset.

Suomen Perhostutkijain Seura ry.

Lepidopterologiska Sällskapet i Finland rf.

- Kokoukset: Varsinaiset kokoukset pidetään yleensä kuukauden toisena keskiviikkona, paitsi tammi- ja syyskuussa kolmantena, kuitenkin kesäkuukausia lukuunottamatta, Eläinmuseon suuressa luentosalissa klo 19.15 lähtien. Nuorisajaoston kokoukset ovat aina viikkoa ennen seuran varsinaisia kokouksia samassa paikassa, kuitenkin klo 18.30 lähtien. Tarkemmat tiedot kokouksista ilmoitetaan jäsenille kirjeitse.
- Johtokunta:
 - Puheenjohtaja: Esko Suomalainen (Museokatu 18, 00100 HKI 10, puh. 90-493 577)
 - Sihteeri: Erkki M. Laasonen (Vyökätkä 9 B 13, 00160 HKI 16, puh. 90-630 395)
 - Varapuheenjohtaja: Harry Krogerus (Björneborgsvägen 5 P, 00350 HFORS 35, tel. 90-552 028)
 - Rahastonhoitaja: Jorma Wettenhovi (Haapasaarentie 11 H 385, 00960 HKI 96, puh. 90-314 239, postisiirtotili n:o 268 58-3)
 - Antti Aalto (Tuomentie 5 A 3, 05840 HYVINKÄÄ 4, puh. 914-208 85)
 - Ilkka Jalas (Topeliuksenkatu 3 a A 12, 00260 HKI 26, puh. 90-493 940)
 - Kauri Mikkola (työ: P.Rautatiekatu 13, 00100 HKI 10, puh. 90-4027 251)
- Muut virkailijat:
 - 2. sihteeri: Henry Holmberg (Vainiotie 26, 00700 HKI 70, puh. 90-354 981, jäsenluettelo-, postitus- ja arkistoaasiat)
 - Tiedonantosihteeri: Vesa Varis (Hyönteismuseo, P.Rautatiekatu 13, 00100 HKI 10, puh. 90-4027 267, virka-aikana)
 - Kirjastonhoitaja: Erkki Franssila (kokousten edellä; kaukolainatilaukset osoitteella: Sulkapolku 6 B 35, 00370 HKI 37)
 - Keräilytarvikkeiden välittäjä: Ilkka Kontuniemi (kokousten edellä; postitilatukset osoitteella: Henrik Borgströmin tie 5 B 16, 00840 HKI 84, puh. 90-698 4293)
 - Nuorisajaoston puheenjohtaja: Kaj Savonius (Maria Jotunintie 6 B 9, 00400 HKI 40, puh. 90-583 001)
 - Nuorisajaoston sihteeri: Jarmo Laitinen (Apollonkatu 3 C 21, 00100 HKI 10, puh. 90-445 585)
- Baptrian toimitus: Martti Attila (Ratavartijankatu 4 E 99, 00520 HKI 52, puh. 90-143 384 tai 90-191 2759 tai 90-191 2764)

Kauri Mikkola:

SÄÄ JA HYÖNTEISTEN VAELLUKSET KESÄLLÄ 1978

(1978-11-08)

SÄÄ

Keräilykautta 1978 tarkasteltaessa on muistettava, että vuosi 1977 oli epädullinen, $0.5 - 1.0^{\circ}$ normaalia, siis 30 vuoden keskiarvoa kylmempi (PK:ssa kuitenkin normaali). Syksy 1977 oli leuto. Talven lumipeite oli Etelä-Suomessa melko ohut, 20-30 cm, mutta tämäkin oli tärkeä suoja hyönteisille helmikuun pitkäaikaisilla pakka- silla. Talvehtimisolosuhteet lienevät olleet kohtalaiset.

Huhtikuussa oli kolme viikkoa hyviä säitä, mutta loppukuu oli kylmä. Vaellussää (11-12/4) (sulut = korkeintaan keskinkertainen tilanne, tällä kertaa aikaisuuden vuoksi).

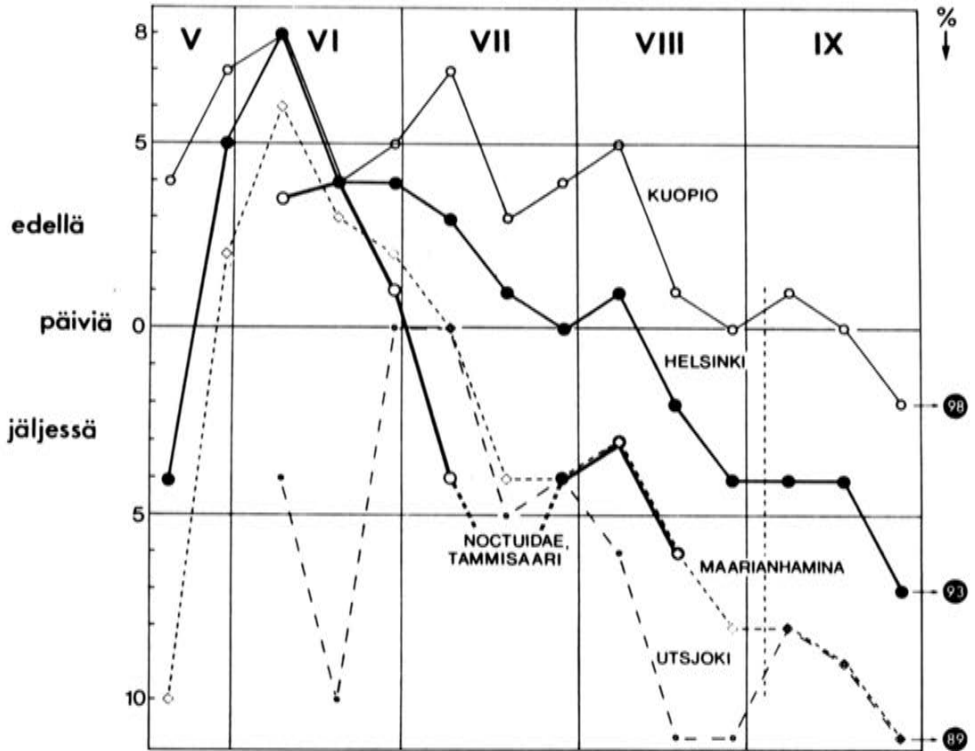
Toukokuussa tehtiin jopa vuosisadan sateettomuusennätyksiä, paikoin vain millin murto-osia. Alkukuu oli kaunis mutta kylmä, ja keräily-yöt heikkoja. Loppukuu oli hyvin lämmin: Oulu 17/5 +24.4 $^{\circ}$, Turku 20/5 +26.0 $^{\circ}$ ja Helsinki 31/5 +24.9 $^{\circ}$. Vaellussäät: (16-18/5, 22-23/5).

Kesäkuun alku oli vielä kaunis, ja 6-7/6 mitattiin lähes +28 $^{\circ}$: een lämpötiloja. Sitten viileni, ja 17-18/6 -yönä oli yleisesti -2 ...-4 $^{\circ}$:een ja paikoin jopa -7 $^{\circ}$:een halloja. Mm. perunat, kuusen vuosisakasvaimet ja sananjalat paleltuivat yleisesti. Juhannus oli satei- nen, mutta sitten säät paranivat, ja 26/6 Oulussa ja Kemissä mitat- tiin +27.5 $^{\circ}$. Vaellussäät: (7-8/6), 23-25/6.

Heinäkuun alussa oli lyhyt hyvän sään jakso, mutta sitten oli kolme viikkoa surkeaa, yhtämittaista matalapainetilannetta. Jopa halloja sattui, ja sateet olivat paikoin rajuja, 70:kin mm/vrk. Vasta kuun viimeinen viikko oli hyvä ja silloin mitattiin jopa +27 $^{\circ}$. Vaellussäät: (6-7/7, 28/7).

Elokuun alussa oli lämmintä (Lappeenranta 1/8 +28.6 $^{\circ}$), mutta 5-16/8 seurasi viileä jakso, kuun keskivaiheilla oli hallojakin, ja jälleen loppukuusta oli matalapainetilanteita. Vaellussäät: (2-3/ 8, 16-17/8, 22-23/8).

Syyskuun kaksi ensimmäistä viikkoa olivat tavallista sateista syysästä. Joensuussa mitattiin kuitenkin 2/9 +23.2 $^{\circ}$. Kuun jälki- puoliskolla sattui voimakas pohjoinen purkaus, ja Helsinki oli pit- kiä aikoja Euroopan kylmin pääkaupunki. Vaellussäät: 1-2/9 (-4/9), (10/9).

Kuva 1. Tehoisan lämpösumman poikkeama normaalista (= 0-viiva) kymmenen päivän välein päivinä, kolmessa viimeisessä pisteessä %:na normaalista, neljällä paikkakunnalla. Mukaan on lisäksi liitetty yökkösten lennon alun ajoittumista kuvaava käyrä Tammisaaresta (kaksinkertainen viiva). Arvot on saatu siten, että kutakin lämpösummakäyrän päivää edustamaan on valittu 5-9 näihin aikoihin lentonsa aloittavaa yökköslajia, seuraavaksi on laskettu kunkin lajin v:n 1978 alun poikkeama normaalista (= Mikkolan-Jalaksen kirjan keskiarvoista) ja sitten on laskettu poikkeamien keskiarvo kullekin päivälle. 19/7 on päivä, jolle ei saatu kokoon tarvittavia 5 lajia.

Helsingissä kesäkuu oli aikainen, mutta 9/6 - 27/9 välisenä aikana kesä oli "parisen viikkoa" normaalia kylmempi. Pohjois-Savossa pudotus oli vähäisempi ja Ahvenanmaalla vielä suurempi. Utsjoen käyrä kipuaa vain ohimennen kesä-heinäkuun vaihteen tienoilla normaalitasolle. Yökköset noudattavat lämpötilojen kehitystä melko odotetusti, eli olivat ensin edellä ja sitten jäljessä aikataulusta. Huomattavia lajien välisiä eroja oli kuitenkin havaittavissa.

Taulukko 1. Kuukauden keskilämpötilojen poikkeamat normaalista (30 vuoden keskiarvo), sademäärät %:na normaalista, siis 100 = normaali, sekä pilvisuus-%:n poikkeama normaalista %-yksikköinä, siis 0 = normaali. Tilasto koskee Etelä-Suomea; arvojen vaihtelu on ilmaistu lännestä itään, paitsi heinäkuun sademäärissä rannikolta sisämaahan.

kuukausi (månad)	°C	sademäärä (regnmängd)	pilvisuus-% (molnighet)
IV	-0.5	50	-5
V	+1.0	50...5	-15
VI	±0	100	-10
VII	-2.5...-1.5	150...50	+5
VIII	-1.5...-2.5	100...150	+5...+10
IX	-2.0...-1.5	150...100	+10
X	-1.0...-1.5	50...80	-15

Tabell 1 anger avvikelserna av månadernas medeltemp. från det normala (30 års medelvärdet), regnmängden i % av det normala, 100% = normalt. Vidare molnighets%, avvikelserna i % från det normala (=0). Statistiken omfattar Södra Finland, variationen anges från väster till öster utom för regnmängderna i juli vilka anges från kusten mot inlandet.

ML

Figur 1 anger den effektiva värmsummans avvikelse i dagar före eller efter (= 0-strecket) med 10 dagars mellanrum, av de 3 sista punkterna som % av det normala på 4 orter, Kuopio, Helsingfors, Mariehamn o Utsjoki.

Därtill har fogats en kurva som visar tiden då noctuidernas flygtid börjar i Ekenäs (dubbellinjen). Värdena har fåtts så, att för var dag som representerar värmsumman har utvalts 5-9 noctuider som normalt påbörjar sin flygtid vid denna tid. Sedan har var arts avvikelse för 1978 jämförts med det normala (= medeltalet i Mikkola-Jalas bok) och därefter har avvikelsernas medeltal uträknats för var dag. 1977 är en dag då 5 behövliga arter ej kunnat erhållas.

I Helsingfors var början av sommaren tidig men mellan 9/6 - 27/9 var sommaren ett par veckor "kallare" än normalt. I Norra Savolax var avvikelserna mindre men på Åland ännu större. Kurvan för Utsjoki når blott tillfälligt vid månadsskiftet juni-juli det normala. Nattflyna följer temperaturväxlingen tämligen väntat, dvs var först före och senare efter sin tidtabell, dock så att betydande skillnader arterna emellan förekom.

ML

Lokakuu oli kaunis, kuiva ja viileä, ja samanlaista säätä jatkui pitkälle marraskuuhun. Helsingissä mitattiin 13/10 +16.4°. Vaellustilanne: (12-13/10).

Yleisvaikutelma: Kuten lämpösummakäyristä havaitaan, kesän lämpötilojen kehitys jäi suuressa osassa maata selvästi jälkeen normaalia (käyrät muistuttavat edelliskesäisiä, mutta eivät putoa lopussa aivan yhtä alas). Tottuminen 1970-luvun alkupuoliskon hienoihin keisiin tosin aiheuttaa sen, että nykykesät tuntuvat vielä heikommilta kuin ne ovatkaan. Jo säännöksi on muodostunut, että heinäkuun sää on heikko, mutta nyt myös elokuu oli huono. Vain touko- ja kesäkuu olivat normaaleja tai sitä lämpimämpiä, varsin kaunisäisiä. Sateisuus vaihteli paikallisesti suuresti, mutta oli keskimäärin melko normaalia. Halloja sattui kaikkina kesäkuukausina. Kerhilykauden aikana sattui vain yksi kunnollinen "venäläinen" vaellustilanne, 1-2/9, ja lisäksi yksi hyvä virtaus suuntautui Keski- ja Pohjois-Suomeen, 23-25/6.

Kirvoja oli kesän mittaan tavattoman runsaasti mm. järviruo'olla, hiirenvirnalla ja lehtipuissa, ja kaiketi tämän vuoksi syöteillä ei pitkään aikaan saanut juuri mitään. Heinäkuun viimeisellä viikolla syöttisaaliit kuitenkin äkkiä paranivat, ja olivat loppukesällä yksilömääräisesti melko runsaita.

Perhosten vaellukset

Katsaus perustuu noin 30 hengen antamiin tietoihin. Täydennyksiä pyydetään, ja ne julkaistaan myöhemmin Baptriassa, mikäli tähän on aihetta.

Seuraavassa kuvataan ensin aikajärjestyksessä tärkeimmät vaellukset ja käsitellään sitten vaelluslajit systemaattisessa järjestyksessä:

1. Toukokuun jälkipuolisko. Heikkoja vaellusvirtauksia kaakosta, ei kovin kaukaa. Kaalikoin, *Plutella xylostella*, varhaisimmat tiedot ovat EP:stä: Vaasa 16/5 ja 18/5, Isokyrö 20/5. Mäntyharjulta laji todettiin 20/5 ja Tammisaaresta 21/5. Määrät olivat alhaisia. Kaaliperhonen, *Pieris brassicae*, tavattiin 27/5 Vaasassa ja naurisperhonen, *Artogeia rapae*, 29/5 Espoossa. Porvoon seudulla tehtiin kahdessa paikassa n. 20/5 näköhavainto isosta *Nymphalis*-lajista (*xanthomelas* vel *polychloros*).

2. 6-9/6. Lounaispainotteinen säätilanne. Kaaliperhosia tavattiin monin paikoin, ja Tammisaaresta kaaliperhosen nähtiin 9/6 vaeltavan korkealla metsän yläpuolella tuulen mukana ENE (samana päivänä useita yks. nähtiin pelloilla).

3. 23-26/6. Lämmin rintama saapui kaakosta 23/6 i.p. PK:hon ja oli jo 24/6 aamulla Norrbottenissa. Ilmavirtaus suuntautui tämän jälkeeseen pohjoiseen; Etelä-Suomessa heikko aaltohäiriö levitti 25/6 lämmintä ilmaa länteen. Suuri kaalikoi- ja ohdakeperhosvaellus: Kesäkuun lopulla saattoi lentää myös meillä kehittynyt kaalikoipolvi, mutta joukkoesiintymä johtui vaelluksesta. Tämä alkoi jo 23/6: Tikkurilasta valorysällä 535 yks. ja Inarissakin paljon. Pääjoukko oli ilmeisesti liikkeellä 24/6: Helsinki klo 18 4 m²:n alalla 100 yks., Tikkurila 1167 yks., Rauma joukoittain ja Lapissa valtaiset määrät. Määrät laskivat selvästi n. 8/7. Huippuvuorilla puhkesi 24-25/6 -yönä etelämyrsky, ja seuraavana päivänä kaalikoita näkyi joka puolella (ks. LOKKI, MALMSTRÖM & SUOMALAINEN, Not. Ent. 58:4, 1978).

Ohdakeperhonen havaittiin 24/6 Virolahdella, Joensuussa ja Ilo-^{26/6}mantsissa, 25/6 Heinolassa, Suonenjoella, Kuopiossa ja Saariselällä,^{27/6} lännempänä hitaammin: 27/6 Helsinki, 29/6 Hanko sekä 30/6 Rauma ja 3/7 Kilpisjärvi. Yhteensä varmaankin havaittiin pitkälti yli 1000 yks. Koski Hl:stä on ilmoitettu kaikkien havaittujen sekä myös kasvatettujen olleen ~~99~~; tämän yleispätevyys olisi tarkistettava! Heinäkuun viileyden vuoksi todennäköisesti saman vaelluksen perhosia nähtiin hyvin pitkään: Kerava 20/7, Heinola 30/7 ja Enontekiö 5/8. - Huippuvuorilla laji nähtiin (valokuvattiinkin) kaksi kertaa heinäkuun alussa; alueella ei ole ennen havaittu päiväperhosia (ks. mainittu Not. Ent. -artikkeli).

Todennäköisesti jonkin verran kaali- ja naurisperhosia vaelsi näinä päivinä, ks. lisäksi *Nomophila noctuella*, *Colias hyale* ja *Leucoma salicis*.

4. 1-2/9. Hyvä vaellusvirtaus kaakosta ukkosen saattelemana. *Hydraecia ultimar*a todettiin n. 50 yks., ks. tiedonannot. *Nomophila noctuella*a havaittiin Tammisaaren Jussarössä 14 yks. ja Porvoon mlk:n Pirttisaareessa 9 yks. sekä vähäisiä määriä muualla. Ohdakeperhonen vaelsi uudelleen: eri puolilta 3-9/9 yli 100 yks., mm. 3/9 klo 00.30 lampulle Lohjalla, 4/9 pilvisenä aamuna useita Helsingissä eläinmuseon pihalla, sekä Lemlannin Lågskärillä 1-4/9 0, 5/9 8, 6/9 6, 7/9 62 ja 8/9 0 yks. (liikkeellä oli ilmeisesti vähälukuisina myös kotimaassa kuoriutuneita: Virolahti 18/8, Joroinen 22/8, Joutseno 25/8 ja Vaasa 31/8). Tähän vaellukseen liittynevät myös seuraavat löydöt: *Xestia c-nigrum* gen. II Jussarö 1, Santahamina 5, Porvoon mlk. 3, *Agrotis segetum* 1 Virolahdelta 4/9 sekä isot kiitäjät, *O. obstipata* ja *M. purpurina*, ks. alla.

Plutella xylostella. Kuvattujen vaellusten jälkeen määrät las-
kivat, eikä lajia ollut loppukesällä ja syksyllä kovin paljon.

Nomophila noctuella. Saatu ilmeisesti juhannusvaelluksen seu-
rauksena Tvärminnestä jo kesä-heinäkuun vaihteessa sekä PP: Oulunsa-
lostalta 6/7, Raumalta 12/7, 1-10/9 saatiin (arviolta) 50 yks., ranni-
kolta sekä mm. EH: Hattulasta 2 yks.

Pyralis regalis. Tammisaaren Jussarö 2-5/8 1 ♀.

Oncocera semirubella. Porvoon mk. 4/8.

Pieris brassicae. Ks. yllä ja neitoperhosen yhteydessä; merel-
le vaeltamista havaittiin Tammisaaren Jussarössä 19/8.

Artogeia rapae. Ks. yllä ja neitoperhosen yhteydessä; merelle
vaeltamista havaittiin Tammisaaren Jussarössä 19/8.

Colias hyale. Vain 1 yks. ilmoitettu, Espoo 30/6.

Nymphalis sp. Ks. yllä.

Inachis io. Oli jälleen yleinen Etelä-Suomessa sekä keväällä
että varsinkin loppukesällä, jolloin häripäivät olivat Porvoo 31/7
(yleisesti lento alkoi n. 10/8) - Helsinki 15/10 sekä pohjoisin löy-
tö Kuopiosta. Loppukesällä havaittiin huomattavia vaelluksia, tosin
ehkä alueellisesti melko rajoittuneesti. Espoon Soukan Kasavuorelta
laskettiin (M. Nygård) 20/8 klo 10.30-15.15 n. 1000 yks. (400 laji-
leen määritettyä) matkaamassa tuulen mukana N-NW, osa varsin korkeal-
la liidellen, osa välillä laskeutuen. Joukossa todettiin n. 200 kaa-
liperhosta. Kymmeniä pohjoisiin ilmansuuntiin lentäviä neitoperhosia
havaittiin myös Virolahdella 7/9 sekä Kirkkonummella 9/9. Todetta-
koon, että tahvehtinut yks. nähtiin Jussarössä vielä 2/7; kulumaton
yks. havaittu 12/7 Espoossa.

Vanessa atalanta. Havaittu 9/9 Kirkkonummella ja Virolahdella.

Vanessa cardui. Kaksi vaellusta ja ilmeisesti lisäksi kotimai-
nen polvi, ks. yllä.

Issoria lathonia. Yksittäin häripäivät Jaala ja Joutseno 29/6
- Joutseno 22/8. Tuskin vaeltamista.

Orthonama obstipata. St: Nakkila 5/9.

Agrius convolvuli. Helsinki, Lauttasaari 7/9.

Acherontia atropos. 1 yks. Lahden seudulta syyskuun alkupuolella.

Leucoma salicis. Varsin yhtäaikaiset havainnot 25-29/6 Helsingis-
tä, Koskelta Hl., Tampereelta, Mäntyharjulta ja Kuopiosta viittaavat
vaellukseen, vaikkakin vain vajaat 30 yks. ilmoitettiin, näistä osa
heinäkuun alussa sekä 3 kuun jälkipuoliskolla.

Agrotis ipsilon. Vain 12 yks. ilmoitettu, Tvärminne 1, Jussarö
1 ja Helsingin Santahaminasta 10 yks. "25-27"/8 lähtien; ei ole sel-
vyyttä, missä virtauksissa lajia on liikkunut.

Gohrolepura fennica. Virolahti 23/8, Kuopio "20-23"/8.

Phlogophora meticulosa. 3 yks., KÖkar 22/7, Helsinki "15-30"/9 ja Tvärminne 18/10.

Luperina sollikoferi. Helsinki 8/9, mutta löydön yhteydestä vaelluksiin ei ole tietoa, sillä lajia on ilmeisesti ollut viime vuosina paikallisena maassamme (tai ainakin lähellä).

Melipotis purpurina. Tämä kaukainen vaeltajalaji löytyi nyt kolmannen kerran maastamme, Pernaja 9/9.

Macdunnoughia confusa. Äärimmäisen vähälukuinen, tiedossa vain 2 yks. Tammisaaren Jussaröstä elokuulta.

Autographa gamma. Esiintyi varsin epämääräisesti. 8/6 (Tampere) - 3/7 (Koski Hl., Mikkeli) yksitellen, yht. 12 ilmoitettu, Tammisaaresta 24/6 saadulla harmaalla ♀:lla ei ollut munia mutta paljon rasvaa (vaeltanut?), kun taas viikkoa myöhemmällä munarauhaset olivat kehittyneet (vaeltanut vai paikallinen?). Elokuussa lajia oli kohtalaisesti, mm. Jussarö 53 yks., samoin syksyllä.

Catocala adultera. Vain muutama yksilö saatu, mutta myös Länsi-Suomesta.

Muiden hyönteisten vaellukset

Kimalaiset ja ampiaiset. Toukokuussa seurattiin Suomenlahden rannikolla näiden vaelluksia (kuten v. 1975-77, ks. Ann. Ent. Fenn. 44, ss. 10-26, 1978). Kimalaisia oli liikkeellä jonkin verran, parhaimmillaan 1-2 mantukimalaista (*Bombus lucorum*) itään/min 20/5. Ampiaiset (*Vespuła*) sen sijaan puuttuivat lähes tyystin, eikä vaelluksia nähty lainkaan (ampiaiskannat lienevät olleet Itä-Suomessa runsaammat).

Kukkakärpäset (Syrphidae). Kirvojen runsaus ilmeisesti aiheutti kukkakärpästen voimakasta runsastumista ja vaeltamista (juuri monien vaeltajalajien toukat syövät kirvoja). Tammisaaren Jussarössä todettiin 2/8 kohtalaista liikettä länteen (n. 3 yks./min/20 m:n kaista) sekä 11 ja 19/8 voimakasta vaellusta näennäisesti Suomenlahdelta mantereelle päin (n. 200 yks./min/10 m:n kaista). Jälkimmäisessä tapauksessa kukkakärpäset lienevät olleet Suomesta peräisin: luoteistuuli lienee kuljettanut niitä suurin joukoin meren ylle, ja alemmaksi laskeuduttuaan ne orientoituivat vastatuuleen eli takaisin. Runsaimmat lajit olivat *Syrphus ribesii*, *Episyrphus balteatus* ja *Platycyberus* sp., lisäksi talletettiin mm. *Sphaerophoria scripta* ja *Metasyrphus* sp. (pikämääritys: H. Hippa).

Leppäkertut (*Coccinella*, *Adalia*). Länsi-Uudellamaalla kuoriaisia näkyi edes jonkin verran vasta loppukesällä, kun taas Kaakkois-Suomessa määrät olivat elokuussa jo huomattavia (ihmisen puremisestakin kuului tietoja).

VÄDERLÄKEN OCH INSEKTVANDRINGARNA SOMMAREN 1978

Vädret

Beaktas bör att år 1977 var ogynnsamt och 0.5 - 1 grad kallare än det normala medeltalet för 30 år. Hösten 1977 var mild och trots att Södra Finlands snötäcke var blott 20-30 cm torde övervintringsförhållandena ha varit skåliga.

April hade 3 veckor av gott väder men slutet var kallt.

Medelmåttligt vandringsväder (11-12/4) anges inom parentes.

I maj rädde rent av rekordtörka, början var vacker men kall. Slutet var mycket varmt: Uleåborg 17/5 +24.4°, Åbo 20/5 26.0° och Helsingfors 31/5 24.9°. Vandringsväder: (16-18/5 och 22-23/5).

Junibörjan var vacker och 6-7/6 uppmättes ännu +28° temperaturer. Sedan blev det kallare och natten 17-18/6 allmänt nattfrost -2...-4°, ställvis -7° varför potatisen, granens årsskott och ormbunkarna allmänt frös. Efter en regnig midsommar kom förbättringen med +27.5° i Uleåborg och Kemi 26/6. Vandringsväder: (7-8/6) o 23-25/6.

Juli inleddes med en kort vacker period men sedan följde 3 veckor av uselt ständigt lågtrycksväder, lokalt frost och ställvis häftiga regn med 70 mm per dygn. Sista veckan var bra och då uppmättes t.o.m. +27°. Vandringsväder: (6-7 och 28/7).

Augusti började med hetta (Villmanstrand 1/8 +28.6°) men 5-16/8 följde svalare väder med frost t.o.m. samt lågtryck resten av månaden. Vandringsväder: (2-3/8, 16-17/8 o 22-23/8).

De första 2 veckorna av september förlöpte med sedvanlig regnigt höstväder, dock uppmättes 2/9 +23.2° i Joensuu. I slutet av månaden förhärskade en kylig nordlig luftström och Hifors var kallaste huvudstaden i Europa. Vandringsväder: 1-2/9 (-4/9), (10/9).

October var vacker, torr och sval, samma väderlek fortsatte långt in i november. 13/10 var det +16.4° i Helsingfors. Vandringsväder: (12-13/10).

Allmänt taget blev sommarens temperatur i stora delar av landet klart lägre än normalt, nästan lika låg som 1977 men då de vackra somrarna i början av 1970-talet beaktas förefaller de nuvarande sämre än de i själva verket är. Nästan som i regel var julivädret åter dåligt men även augusti likaså. Blott maj och juni var normala eller varmare än normalt samt vackra. Regnmängderna varierade lokalt mycket men var genomsnittligen någorlunda normala. Frost inträffade under alla sommarmånader. Blott ett ordentligt "ryskt" vandringsväder upplevdes 1-2/9 och därtill gick en varm luftström till Mellersta och Norra Finland 23-25/6.

Bladlös förekom under sommarens lopp mycket rikligt och först i slutet av juli förbättrades betesfångsterna för att senare bli rikliga.

Fjärilsvandringarna

Uppgifterna baserar sig på data från ett 30-tal personer och kompletteringar mottages gärna för senare publicering om det är behövt.

1. Senare delen av maj förekom svaga vandringsströmmar från sydost med smärre antal kålmott *P. xylostella* (se datumang. ovan), kålfjärilar (*P. brassicae*) och rovfjärilar (*A. rapae*). I Borgåtrakten sågs 20/5 på två ställen någon stor *Nymphalis*, antingen *xanthomelas* eller *polychloros*.

2. 6-9/6, väderlek av sydvästlig typ då kålfjärilar noterades på flere ställen, vid Ekenäs i vandring mot ENE.

3. 23-26/6. En värmefront från sydost nådde Nordkarelen 23/6 på eftermiddagen och redan morgonen 24/6 Norrbotten samt fortsatte sedan norrut. Värmen nådde Södra Finland 25/6. Härvid inträffade en storvandring av kålmott och tistelfjärilar och massupträddandet av kål-

mott 23-24/6 i Dickursby och Enare beror av vandrigen. Våldsamma mängder kålmott anträffades i Lappland och dessa minskade klart 8/7. På Spetsbergen utbröt en sydlig storm 24-25/6 på natten efterföljd av massor av kålmott följande dag (se Not. Ent. 58:4, 1978).

De första tistelfjärilarna sågs 24/6 i Östra Finland, 25/6 i Södra Finland och Lappland, västerut senare, Helsingfors 27/6, Hangö 29/6, Raumo 30/6 samt Kilpisjärvi 3/7. Sammanlagt observerades långt över 1000 exx och enligt en iakttagelse skulle alla både sedda och uppfödda exx ha varit honor. De senaste observationerna är från slutet av juli och 5/8 i Enontekiö.

Tistelfjärilen sågs och fotograferades 2 gånger i början av juli på Spetsbergen där dagfjärilar ej tidigare anträffats (Not. Ent. 58:4, 1978).

Sannolikt vandrade även endel kål- och rovfjärilar under dessa dagar, härtill uppenbart *N. noctuella*, *C. hyale* och *L. salicis*.

4. 1-2/9. God vandringsluftström från sydost efterföljd av åska. *H. ultima* togs i ca 50 exx och *N. noctuella* anträffades bl.a. på Ekenäs Jussarö i 14 exx och Borgå lk Pörtö i 9 exx samt mindre mängder annorstädes uppgående till ca 50 exx totalt.

Tistelfjärilar vandrade på nytt, 3-9/9 över 100 exx, bl.a. 00.30 3/9 på lampa i Lojo, i H:fors på Zool. museets gård flere exx 4/9 i mulet väder samt på Lemland Lågskår 0 ex 1-4/9, 8 exx 5/9, 6 exx 6/9, 62 exx 7/9 och 0 ex 8/9. (I slutet av augusti 18-31/8 rörde sig även sparsamt exx uppenbarligen kläckta i Finland.)

Denna vandring åtföljdes av följande arter: *X. c-nigrum* gen II, *A. segetum*, de stora svärmarna *atropos* och *convolvuli* (1 ex var), *C. obstipata* samt *M. purpurina*, se ovan.

Angående listan över vandrarna nedan hänvisas till den finska huvudtexten där antal exx och fyndplatser relateras för de arter där tilläggskommentarer ej behövts.

P. xylostella anträffades ej under sensommaren eller hösten i större mängd efter vandringsexemplarens försvinnande.

I. io var åter allmän i Södra Finland både på våren och i synnerhet under sensommaren, gränsdagar var Borgå 31/7 - Helsingfors 15/10, allmänt började flykten 10/8, nordligaste fyndet i Kuopio. Övervinttrade exx sågs 2/7 på Jussarö och ett oslitet 12/7 i Esbo.

Under sensommaren iaktogs betydande vandringar, t.ex. i Esbo Sökö räknade *M. Nygård* 20/8 ca 1000 exx på väg mot NNW på relativt hög höjd och bland dessa ca 200 kålfjärilar. Tiotals påfågelsögon sågs flyga norrut i Virolahti 7/9 och Kyrkslätt 9/9.

L. salicis kan ha vandrat p.g.a. nästan samtidiga fynd 25-29/6 i Helsingfors, Koski Tl, Tammerfors, Mäntyharju och Kuopio trots att knappa 30 st anmäls, endel av dessa från juli.

A. ipsilon. Blott 12 exx 25-27/8 och det är oklart i vilken vandring arten rört sig.

L. zollikoferi, Helsingfors 8/9, inget klart samband med vandringar, arten har uppenbarligen lokalt förekommit i vårt land (eller åtminstone i närheten).

M. purpurina. Avlägsen vandrart, tredje exemplaret från Finland, Pernå 9/9.

M. confusa. Ytterst fåtalig, blott 2 exx i augusti från Ekenäs, Jussarö.

A. gamma. Förekomsten tämligen oregelbunden, enstaka exx 8/6 Tammerfors - 3/7 Koski Tl, St. Michel, 12 exx anmälda. I augusti förekom arten täml rikligt liksom på hösten, t.ex. Jussarö 53 exx.

C. adultera. Blott enstaka exx men även från Västra Finland.

Övriga insektvandringar

Humlors och getingars vandringar studerades vid Finska vikens kust såsom 1975-77 (se Ann. Ent. Fenn. 44, ss 10-26, 1978). Humlor förekom i någon mån, *B. lucorum* 1-2 st/min som bäst 20/5. Getingarna (*Vespula*) sänkades nästan helt, ingen vandring.

Blomflugor (Syrphidae). Bladlössens riklighet förorsakade kraftig förökning och vandringar hos blomflugorna då många av dessa vandrararter äter bladlöss. På Jussarö, Ekenäs lk sågs 2/8, 11/8 och 19/8 kraftiga vandringar synbart mot fastlandet. De talrikaste arterna var *S. ribesii*, *E. balteatus*, *Platyceirus* sp samt därtill tillvaratogs bl.a. *Sphaerophoria scripta* och *Metasyrphus* sp (det. H. Hippa).

Nyckelpigor (*Coccinella*, *Adalia*). I Västra Nyland sågs nyckelpigor i någon mån först i slutet av sommaren, då däremot mängderna i Sydöstra Finland redan i augusti var betydande.

ML

Katri Tiittanen:

TUHOELÄINTEN ESIINTYMINEN 1978

(1978-11-08)

Viljelykasveja voittavien tuhoeläinten esiintyminen oli vuonna 1978 normaalia runsaampaa. Maatalouskeskuksen piiriagrologien koko maata koskevien arvioiden mukaan oli tuholaisten runsaus 0 - 5 asteikon mukaan 2.9, kun se edellisenä vuotena oli 1.9 ja kymmenvuotiskautena 1965-1974 2.6.

E erityisen runsaina esiintyivät tuomikirvat viljan oraissa kesäkuun alkupuolella ja kaakkoistuulien mukana maahamme kulkeutuneet kaalikoit. Tuomikirvat aiheuttivat suuria tuhoja viljelyskasveille, mutta kaalikoin tuhot jäivät esiintymisrunsauteen nähden merkityksettömiksi.

Syyskesän runsaat sateet olivat eduksi etanoiden lisääntymiselle, ja ne voittivat pahoin monia kasveja.

Marjapensaissa esiintyi haitallisimpina ojukepistiäinen. Omenan pahimmat tuholaiset, omenakääriäinen ja pihlajanmarjakoi eivät aiheuttaneet pahoja tuhoja.

15.09	Espoo, Laaksolahti	1	Juha Lemström
16.09	Kirkkonummi, Överby	1	Juha Lemström
16.09	Helsinki	1	J-P. Lindstedt
17.09	Espoo	2	Olli Lehtonen
22.09	Helsinki	1	J-P. Lindstedt

Antti Virkkunen:

NUORISOJAOSTON TAPAHTUMIA

Nuorisajaostossa suoritettiin syksyllä -78 kysely vuoden *Vanessa cardui* havainnoista, joista seuraavassa on luettelomainen yhteenveto.

Nuorisajaoston *V. cardui* havainnot vuodelta 1978:

päivämäärä	havaintopaikka	lukumäärä	havainnoitsija
24.06	Virolahti	n. 20	Jarkko Niemi
25.06	Helsinki	4	Matti Blom
26.06	Karttula	n. 3	Pekka Telvi
27.06	Helsinki	4	Matti Blom
29.06	Espoo	n. 10	Jukka Pietilä
30.06	Helsinki	3	Matti Blom
30.06	Espoo	n. 10	Jukka Pietilä
01.07	Helsinki	4	Matti Blom
01.07	Helsinki	1	Jarmo Uronen
01.07	Helsinki	5	J-P. Lindstedt
03.07	EH: Renko	12	Timo Leponiemi
04.07	Jämsänkoski	14	Lauri Kaila
25.08	Helsinki	1	J-P. Lindstedt
02.09	Helsinki	1	Jarmo Uronen
03.09	Helsinki	2	Lauri Kaila
04.09	Helsinki	2	Jarmo Uronen
04.09	Helsinki	5	J-P. Lindstedt
04.09	EH: Riihimäki	1	Timo Leponiemi
05.09	Helsinki	1	J-P. Lindstedt
05.09	Espoo	n. 5	Olli Lehtonen
06.09	Helsinki	3	Jarmo Uronen
06.09	Helsinki	5	J-P. Lindstedt
07.09	Vantaa, Tikkurila	2	Arto Vuorela
09.09	Helsinki, Laajasalo	3	Kimmo Granqvist
09.09	Vantaa, Tikkurila	10	Sami Junnikkala
09.09	Helsinki	5	Jarmo Uronen
09.09	Helsinki	3	J-P. Lindstedt
10.09	Helsinki, Laajasalo	3	Juha Aarvalo
10.09	Espoo	n. 10	Olli Lehtonen
13.09	Helsinki	1	J-P. Lindstedt
14.09	Espoo	1	Olli Lehtonen

Harry Krogerus:

FJÄRILSIAKTTAGELSER I LOJO-KARISLOJO 1978

(PERHOSHAVAINTOJA LOHJALTA-KARJALOHJALTA 1978)

(1978-11-08)

	70	71	72	73	74	75	76	77	78	totalt inom omr.
Rhopalocera	42	42	47	46	46	43	35	24	32	70
Sphinges	8	9	7	7	9	8	8	5	6	13
Bombyces	37	38	38	37	38	35	32	31	31	52
Noctuae	151	164	167	167	173	170	161	141	142	235
Geometrae	162	179	182	180	176	169	170	146	164	223 + 1
Arctiina etc.	26	28	31	30	34	29	24	21	19	60
	428	459	472	469	478	454	430	368	394	654

Rhopalocera Flertalet arter m. sparsammare än normalt. Särskilt försommarterna. (Useimmat lajit paljon normaalia vähälukuisempia, varsinkin alkukesän lajit.)

saknas helt bl.a.

(kokonaan puuttuivat mm.):

<i>L. sinapis</i>	samt flere sådana som redan länge saknats, främst
<i>M. athalia</i>	(sekä useat jo kauan puuttuneet lajit, lähinnä):
<i>P. aegeria</i>	
<i>L. hippothoe</i>	<i>P. apollo</i>
<i>S. orion</i>	<i>A. crataegi</i>
<i>G. alexis</i>	<i>D. paphia</i>
<i>P. malvae</i>	<i>L. populi</i>

Sphinges

Saknas (puuttuivat):

<i>M. tiliae</i>		+ -art (+ -laji):
<i>S. ligustri</i>		<i>L. populi</i>
<i>D. elpenor</i>		

Bombyces

saknas: -	- -arter:	knappast någon + -art, möjl. (tuskin lainkaan + -lajeja, mahd.):
<i>H. furcula</i>	<i>H. hermelina</i>	<i>A. sieversi</i>
<i>C. vinula</i>	<i>G. crenata</i>	
<i>S. fagi</i>	<i>N. siczoc</i>	
<i>L. quercus</i>	<i>P. pigra</i>	
<i>C. potatoia</i>	<i>P. timon</i>	
<i>D. curvatula</i>	<i>M. rubi</i>	
<i>T. batis</i>	<i>D. abietis</i>	
<i>P. ocellaris</i>		

Noctuæ Allmänt taget påfallande svaga populationer. Många arter saknas helt. (Yleensä huomattavan heikot populaatiot. Monet lajit puuttuivat täysin.)

saknas:	- -arter:	+ -arter:
<i>A. leporina</i>	<i>A. psi</i>	<i>E. occulta</i>
<i>A. alni</i>	<i>A. auricoma</i>	<i>C. incerta</i>
<i>A. cuspsis</i>	<i>A. rumicis</i>	<i>L. solidaginis</i>
<i>A. strigosa</i>	<i>G. augur</i>	<i>A. perflua</i>
<i>A. exclamationis</i>	<i>N. pronuba</i>	<i>C. leucostigma</i>
<i>N. contigua</i>	<i>D. trifolii</i>	<i>E. paleacea</i>
<i>M. suasa</i>	<i>M. nana</i>	<i>P. chrysitis</i>
<i>M. persicariae</i>	<i>H. conspersa</i>	<i>P. bractea</i>
<i>M. oleracea</i>	<i>P. nebulosa</i>	<i>P. v-aureum</i>
<i>M. pisi</i>	<i>T. decimalis</i>	
<i>H. cucubali</i>	<i>S. conigera</i>	
<i>H. bicurris</i>	<i>A. pabulatricula</i>	
<i>C. gracilis</i>	<i>P. latrunculus</i>	
<i>C. umbratica</i>	<i>P. strigilis</i>	
<i>C. gnaphalii</i>	<i>P. confusa</i>	
<i>A. secalis</i>	<i>L. craccæ</i>	
<i>C. adultera</i>	<i>L. flezula</i>	
<i>E. glyphica</i>	<i>P. barbalis</i>	
<i>Z. tarsiplumalis</i>		

Geometrae

saknas:	- -arter:	+ -arter:
<i>S. pallidata</i>	<i>I. putata</i>	<i>C. chenopodiata</i>
<i>M. sexalata</i>	<i>T. serraria</i>	<i>T. firmata</i>
<i>A. albulata</i>	<i>C. olivata</i>	<i>D. citrata</i>
<i>D. coronata</i>	<i>E. rubidata</i>	<i>P. alchemillata</i>
	<i>E. cucullata</i>	<i>E. sobrinata</i>
	<i>E. tristata</i>	<i>L. marginata</i>
	<i>E. hastulata</i>	<i>E. alniaria</i>
	<i>H. testacea</i>	<i>I. w auaria</i>
	<i>H. flammeolaria</i>	
	Flertalet Eupithecia	
	<i>H. tersata</i>	
	<i>B. bimaculata</i>	
	<i>B. temerata</i>	
	<i>C. advenaria</i>	
	<i>C. glabraría</i>	

Arctiina etc.

saknas:	- -arter:	ingen + -art
<i>N. cucullatella</i>	<i>C. confusalis</i>	
<i>S. lubricipedum</i>	<i>L. deplana</i>	
<i>P. fuliginosa</i>	<i>L. complana</i>	
<i>H. hectus</i>		

Osmo Peltonen:

KERÄILYTULOKSIA MÄNTYHARJULTA 1978

(1978-11-08)

Keräilyaika 04-29...05-08, 05-17...09-17 (osa kestorysäillä) ja 09-29...10-01. Käytössä yleensä 500 W valorysä ja 160 W valvontalamppu, usein lisäksi 160 W valorysä, kaikki kesähuvilan lähiympäristössä n. 1 ha alueella. Lämmintä ajanjakso 05-18...06-09, 06-20...07-08 sekä erityisesti 07-24...08-03. Hellelukemia (>25°C) kaikkiaan 16 päivänä. Yöt usein kirkkaita ja koleita, lämpimiä öitä (minimi >15°C) vain 16, pääasiassa heinä-elokuun vaihteessa. Toukokuu melkein sateeton (vain 3 mm), kaikkina muina kuukausina sademäärä suunnilleen normaali (n. 60 mm/kk), mutta sadepäiviä varsinkin elokuussa paljon. Laji- ja yksilömäärät alkukesällä alhaiset, loppukesällä, varsinkin elokuussa, kohtalaiset. Paras ilta 07-28, jolloin 82 makro- ja 102 mikrolajia eli yht. 184 lajia (yksilömäärä n. 800). Yleisarvio: huono keräilyvuosi, kuitenkin hiukan parempi kuin 1977.

Lajiluvut ryhmittäin (entinen systeemi):

	Mäntyharjulta kaikkiaan	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978
Rhopalocera	67	42	45	43	38	45	42	37	38
Sphinges	13	9	10	11	9	8	9	4	5
Bombyces	51	40	42	39	37	40	37	33	35
Noctuae	207	142	155	147	138	141	134	114	121
Geometrae	189	152	152	147	135	146	144	130	131
Arct.-Hep.	53	31	27	33	21	26	24	25	22
"Macrolep."	580	416	431	420	378	406	390	343	352
Microlep.	695	374	435	405	394	431	372	339	366
yhteensä tot	1275	790	866 max	825	772	837	762	682 min	718 ==

Mäntyharjulle uudet lajit: ei yhtään suurperhosta, pikkuperhosta 8 (koordinaatit 681:49, jollei toisin mainittu): *A. fuscana* 05-27 ja 07-29 (todettu myös jo vuodelta 1970, ES:lle uusi), *D. obscuratana* 07-06, *M. hornigi* 06-25 (ES:lle uusi), *M. laoteella* 08-17, *C. squamosella* 06-30 (680:48), *E. pomerana* (jo vuodesta 1961 lähtien) ja *Y. nemorella* 08-23 sekä *G. forsterella* 06-07.

Lajien runsaussuhteet Mäntyharjulla 1978

(suluissa havaitut yksilömäärät) (antalet exemplarer)

Normaalia runsaammin (allmännare än normalt)	Normaalia vähälukuisemmin (fåtaligare än normalt)	Ei havaintoa (inga observationer)
<i>tremula</i> (25)	<i>hippochae</i> (1 L.)	<i>brassicae</i>
<i>gnoma</i> (110)		<i>rapae</i>
<i>palpinum</i> (30)	<i>pinastri</i> (2)	<i>alexis</i>
	<i>elpenor</i> (2 L.)	
<i>cuprea</i> (130)		<i>ocellatus</i>
<i>baja</i> (300)	<i>M. rubi</i> (6)	
<i>rivularis</i> (17)	<i>antiqua</i> (1 L.+ova)	<i>quercus</i>
<i>solidaginis</i> (200)	<i>falcataria</i> (6)	<i>pudibunda</i>
<i>leucostigma</i> (50)	<i>curvatula</i> (2)	
<i>paleacea</i> (65)		<i>alpium</i>
<i>interrogat.</i> (110)	<i>psi</i> (1)	<i>alni</i>
<i>chrysitis</i> (390)	<i>auricoma</i> (10)	<i>exclamationis</i>
<i>bractea</i> (150)	<i>rumicis</i> (6)	<i>sexstrigata</i>
<i>pulchrina</i> (130)	<i>nigricans</i> (1)	<i>hepatica</i>
	<i>plecta</i> (10)	<i>nebulosa</i>
<i>immutata</i> (100)	<i>augur</i> (18)	<i>pallens</i>
<i>praeformata</i> (65)	<i>prasina</i> (10)	<i>monoglypha</i>
<i>populata</i> (1150)	<i>contigua</i> (1)	<i>sordens</i>
<i>rubiginata</i> (200)	<i>thalassina</i> (12)	<i>lucipara</i>
(= <i>bicolorata</i>)	<i>suasa</i> (3)	<i>selini</i>
<i>ohelisoata</i> (70)	<i>reticulata</i> (3)	<i>Catocala</i>
<i>miata</i> (340)	<i>decimalis</i> (3)	
<i>didymatum</i> (75)	<i>cespitis</i> (5)	<i>lactearia</i>
<i>taeniatum</i> (80)	<i>conigera</i> (4)	<i>sexalata</i>
<i>furcata</i> (70)	<i>comma</i> (3)	<i>juniperata</i>
<i>pusillata</i> (1750)	<i>socia</i> (2)	<i>centaureata</i>
(= <i>sobrinata</i>)	<i>circellaris</i> (1)	<i>nanata</i>
<i>lapidata</i> (25)	<i>helvola</i> (2)	<i>rufifasciata</i>
<i>marginata</i> (55)	<i>crenata</i> (6)	(= <i>pumilata</i>)
<i>autumnarius</i> (120)	<i>lateritia</i> (6)	<i>temerata</i>
<i>dentaria</i> (130)	<i>remissa</i> (2)	
(= <i>bilunaria</i>)	<i>secalis</i> (2)	<i>degenerana</i>
<i>tetralunaria</i> (45)		<i>complanum</i>
<i>elinguaria</i> (100)		
<i>repandaria</i> (115)		

INSAMLINGSRESULTAT FRÅN MÄNTYHARJU 1978

Insamlingsperioden omfattar med smärre avbrott 29 april till 1 oktober med 500 W och tidvis 160 W ljusryssja samt 160 W lampa. Varma perioder var 05-18., 06-09, 06-20...07-08 samt speciellt 07-24 ...08-03. Hetta (över 25°C) inregistrerades under 16 dagar men nätterna var klara och kyliga, blott 16 varma nätter (över 15°C minimum) huvudsakligen infallande i juli-augustimånadsskiftet.

Maj var nästan regnfri, under alla de andra månaderna ungefär normal (ca 60 mm/mån) regnmängd, men många regndagar i augusti.

Art- och individmängden var i början av sommaren liten, i augusti medelmåttlig. Den bästa kvällen inföll 07-28 med 82 macro- och 102 microarter, sammanlagt ca 800 exemplar.

Såsom allmänt omdöme dåligt insamlingsår, dock något bättre än 1977. Efter tabellen med antal anträffade arter (enl. gamla syst.) anges 8 för Mäntyharju nya småfjärilsarter 1978. I den andra tabellen beskrivs arternas förekomstfrekvens i Mäntyharju.

ML

JÄSENISTÖ

Joulukuun kokouksessa hyväksyttiin jäseniksi Lars Ove HANSEN Norjasta, Ilpo KUKANAHO, Krister Walfrid SANDBERG ja 15 vuotta täyttänyt Antti Tapani NIEMINEN. Jäseniksi ehdotettiin Kari Tapani HELIÖVAARA, Vesa HYYRYLÄINEN, Tapio Juhani LAHTI, Juha MERTA, Eero Johannes TERHO, Harri Olavi TURUNEN, Marko VINNARI ja Kari VIRTANEN sekä alle 15-vuotiaat Ari ARKIOMAA, Tomi IHALAINEN, Sanna MATTILA, Matti TUOMISTO ja Mikko Petteri TURTA.

Tammikuun kokouksessa hyväksyttiin edellisessä kokouksessa ehdotetut yli 15-vuotiaat sekä aikaisemmin ehdotetuista 15 vuotta täyttäneet Markku KORHONEN, Jyrki PESONEN ja Jukka PIETILÄ. Jäseneksi ehdotettiin Jorma Olavi JÄÄSKELÄINEN, Juha LAKONEN, Veikko NEUVONEN ja Tomi Pekka TÄHTINEN.

EML

JÄSENTEN TIEDOTUKSIA

OSTETAAN n. 20 laatikkoa käsittävä hyönteiskaappi. Tarjoukset osoitteella: Vesa Lehtonen, Ratavartijantie 4 as 17, 45120 KOUVOLA 12, puh. 951-20 409.

Pikkuperhoskokous Hailuodossa kesäkuun lopulla 1979. Alustava ilmoittautuminen seuran sihteerille tai allekirjoittaneelle (vm. vastaa tiedusteluihin). Tarkemmin Baptriassa 2/79.

Jorma Kyrki, Eläinmuseo, Kasarmintie 2, 90100 OULU 10, puh. 981-221 110 (työ) tai 981-333 271 (koti).

KOKOUSSELOSTUKSIA

(joulukuun kokous 1978-12-13 ja tammikuun kokous 1979-01-17)

Kokousten puheenjohtajana toimi Esko Suomalainen ja sihteerinä Erkki M. Laasonen. Läsnä oli 86 ja 70 jäsentä.

Joulukuun kokouksessa esittivät Walter Hackman ja Kari Soveri valokuvauskilpailun satoa käyden myönteisen ja rakentavankin kritiikin avulla läpi 65 otoksen sarjan. Viimeisenä sarjassa esitettiin palkitut kuvat (vrt. valokuvauskilpailun selostus s.). Sihtööri kertoi kilpailun taustasta, tuomariston työstä ja kertasi vielä palkitut. Joulukuun kokouksessa oli myös arpajaiset perhosharrastuksen ja -tutkimuksen tukemiseksi - arpajaisten tuotto jaetaan stipendeinä ja apurahoina. Tiedonannoista kerrottakoon kuudes *A. mandarina* (Frr.) Vuosaaresta.

Tammikuun kokouksessa piti Esko Sarkkinen esitelmän Oulun seudun suurperhosfaunasta (lyhennelmä seuraa myöhemmin). Ensimmäiset havainnot Oulun seudulta ovat 1700-luvun lopulta, mutta vasta 1968 alkoi jotenkuten säännöllinen havainnointi, joka vieläkin on aivan muutaman harrastajan varassa. Kesä Oulussa muistuttaa etelän merenrantakaupunkien kesää, talvi on jo sitten "pohjoinen". Tuottoisimpia biotooppeja olivat suot, kosteat rantaniityt ja jokilaaksot. Valorysäkin on melkoisesti harrastettu, mutta 1.6. - 15.7. välisenä aikana se ei juuri saalista tuota. Lajistosta heikoimmin on yökkoisia, muuten lajimäärä eri ryhmissä n. 35-50 % maan lajistosta. Eräät lajit ovat jo Oulussa tummia: *C. vittata* (Bkh.), *C. lapidata* (Hb.), *B. viminalis* (F.) ja *X. isoteritia* (Hfn.). Lisäksi sain muistiin: runsas *C. palaemon* (Pall.), parissa puistossa nopeasti yleistynyt *C. fulvata* (Forst.), hietikoilta löytynyt muutama *S. suecica* (Auriv.) ja Muhokselta Ob:lle uusi *X. rhaetica* (Staud.). Esitelmän johdosta virisi vilkas keskustelu. Tiedonannoissa kolme *A. mandarina* (Frr.) lisää ja yksi *P. punicea* (Hb.) naaras, kaikki Virolahdelta. J. Kyrki ilmoitti maalle uuden importtiyökkoisen *Agrochola lychnidis* (Den. & Schiff.) Oulusta Italiasta tuotujen *Anemonejen* seasta löytyneestä toukasta ja kaksi maalle uutta mikroa: *Nemophora amurensis* (Alph.), joka ilmeisesti on suhteellisen tavallinen Itä- ja Pohjois-Suomessa, sekä *Rhigognostis* sp. (nova sp.?, Kyrki?), jota on vain yksi nykyisten rajojemme sisältä Kuusamosta, mutta muutama rajan takaa Paanajärveltä. Virallisista asioista oli tärkein sääntöuudistuksen ensimmäinen käsittely. Säännöt siirtyivät useiden asiallisten korjausten jälkeen seuraavaan kokoukseen toiseen käsittelyyn.

EML

VALOKUVAUSKILPAILUN SAŦOA
(1978-12-13)

Baptriassa 2/78 sivulla 63 julistettuun valokuvauskilpailuun ilmoittautui määrdäikaan marraskuun loppuun mennessä 22 nimimerkkiä yhteensä n. 270 otoksella. Kuvamateriaaleista oli ylivoimaisesti suosituin väridia; väri- ja mustavalkopaperikuvia oli vähemmän. Sarjaan A "aikuiset" osallistui yhteensä 28 nimimerkki- + materiaaliyhdistelmää, sarjaan B "kehitysvaiheet" 25 vastaavaa ja sarjaan C "keräily" 9 vastaavaa. Lisäksi kilpailijoiden toivomuksesta perustettiin ylimääräinen sarja D "kuvasarjoja muodonvaihdoksesta", johon osallistui kolme väridiasarjaa.

Johtokunta asetti tuomariston Walter Hackman, Kari Soveri ja Erkki M. Laasonen, joka aloitti työnsä karsimalla 270 otoksen joukosta n. 65 kappaletta, jotka katsottiin sopiviksi esiteltäviksi seuran kuukausikokoukselle. Näistä oli 32 aikuisotosta, 23 kehitysvaiheotosta, 7 keräilyotosta ja yksi diasarja perhosen muodonvaihdoksesta - siis edelleen aikuis- ja toukkasarjat kärjessä varsin vahvana. Johtokunnan evästyksen mukaan karsimme sitten loppujoukkoa, kunnes saatoimme jakaa 7 kunniamainintaa, 5 pronssimitalia, 2 hopeamitalia ja yhden kultamitalin. Periaatteena oli, että kukin sarja A - C sai vähintään yhden mitalin ja uusi sarja D kunniamaininnan. Sen jälkeen karsimme mitalijoukosta hopeamitalien ja kultamitalin saajat; näistä jälkimmäisen voidaan katsoa olleen koko kilpailun "mestarin".

Tuomariston mielestä taso oli noiden "näyttelykelpoisten" joukossa hieno ja huolimatta yksimielisistä päätöksistä, varsinkin huippumitalien jako oli varsin ongelmallista. Virheitä mitalien jaossa ei "tietenkään sattunut", mutta mielipide-erot ovat täysin sallittuja ja suotaviakin. Samanaikaisesti oli Suomen Valokuvataiteen Museossa Helsingissä meneillä kasvi- ja perhoskuvien näyttely. Uskallanpa sanoa, etteivät parhaat kuvamme suinkaan jääneet jälkeen näyttelyn hienoista perhosdiapositiiveista ja paperivedoksista.

Joulukuun kokouksessa tuomariston jäsenet Hackman ja Soveri näyttivät yllämainitut 65 otosta. Tarkoituksenamme oli esittää mahdollisimman paljon positiivista, opettavaa kritiikkiä ja toivomme, ettei kukaan loukkaantunut esitetystä arvostelusta.

EML

VALOKUVAUSKILPAILUSSA PALKITUT OTOKSET
(1978-12-13)

Kultamitali

- *A centropus niveus*; nimim. "Niveus"; Esko T. Linnaluoto, Turku
(paras värpaperikuva)

Hopeamitalit

- *Vanessa cardui*; nimim. "TKU"; Reijo Tallqvist, Turku (paras dia)
- *C. vinulan* toukka; nimim. "Hobby"; Hannu Kännö, Helsinki (paras kehitysvaihekuva)

Pronssimitalit

- (*Polyommatus icarus*); nimim. "Opus"; Jussi-Pekka Björkroth, Espoo
(paras mustavalkopaperikuva)
- *Fuscoargenteus*; nimim. "Malli Jalas"; Esko T. Linnaluoto, Turku
(paras keräilykuva)
- (Vadelmalla); nimim. "Käkinen"; Antti Kuusela, Espoo (toinen kuva kehitysvaihesarjassa)
- (*Rheumaptera hastata*); nimim. „Juha"; Juha Espo, Helsinki (kolmas aikuissarjassa)
- Keräilyvälineistö; nimim. "Pupi"; Hannu Saarenmaa, Helsinki

Kunniamaininnat

sarjassa A (aikuiset)

- Hopeatäplä; nimim. "Cossus"; Reijo Tallqvist, Turku
- (Angervokiitäjät); nimim. "Käkinen"; Antti Kuusela, Espoo

sarjassa B (kehitysvaiheet)

- *Lactucae*-toukkia; nimim. "Lactucae"; Esko T. Linnaluoto, Turku
- *Saturnia pavonia*; C-G. Lagercrantz, Espoo
- Ilta-ateria; nimim. "Pupi"; Hannu Saarenmaa, Helsinki

sarjassa C (keräilykuvat)

- Kuvaus menossa; nimim. "Pupi"; Hannu Saarenmaa, Helsinki

sarjassa D (kuvaryhmät)

- (3 kuvaa *Inachis iosta*); nimim. "HVK"; Hannu Kännö, Helsinki

Valokuvauskilpailun tuomaristo

TIEDOTUKSIA JÄSENILLE

MUUTOKSIA JA TÄYDENNYKSIÄ KEVÄÄN KOKOUSOHJELMIIN

Huhtikuun kokous pidetään jäsenkirjeessä 1/79 olleesta ilmoituksesta poiketen kuun kolmantena keskiviikkona, 1979-10-18, klo 19.15, jolloin ohjelmassa on dos. Christer Wiklundin esitelmä aiheesta: Värdiväxtstrategier hos fjärrilar.

Toukokuun kokouksessa, 1979-05-09, pitää Harry Krogerus esitelmän Kenian perhosfaunasta.

NUORISOJAOSTON LOPPUKEVÄÄN KOKOUSOHJELMAT

Maaliskuun kokous, 1979-03-07, klo 18.30: Nuorisajaoston jäsenten omia esityksiä.

Huhtikuun kokous, 1979-04-04, klo 18.30: Ilkka Jalas: Perhoskeräilyn "säännöistä" ja keräilyvälineiden oikeasta ja turvallisesta käytöstä.

Toukokuun kokous: Retki Mustavuoren lehtoon. Retki tehtänee toukokuun alussa, mahdollisesti 2/5, riippuen kevään edistymisestä. Tarkempi ajankohta ja ohjeet ilmoitetaan nuorisajaoston huhtikuun kokouksessa.

BAPTRIA 2/79

ilmestyyne touko-kesäkuun vaihteessa. Siihen tarkoitettun aineiston tulee olla perillä allekirjoittaneella huhtikuun loppuun mennessä.

MA

SUOMEN PERHOSET, YÖKKÜSET 2

Seuran julkaisemasta yökköskirjasta on toinen osa ilmestymässä kuluvan kevään päätyttyä. Se sisältää loput maamme yökkösisistä, eli ne lajit, jotka eivät 1-osaan mahtuneet. Kirjan hinta tulee olemaan samaa luokkaa kuin ensimmäiselläkin osalla seuramme kautta hankittuna, eli huomattavasti halvempi kuin kirjakaupan kautta (vrt. hintaerot 1-osan kohdalla tämän lehden takakannessa). Lopullinen hinta ja ilmestymispäivä lienevät tiedossamme seuraavan Baptrian ilmestyessä.

Ennakkotilauksia voi jättää kirjallisina Henry Holmbergille jo 2-osasta (ks. osoite takakannessa). Näin varmistut siitä, että kirja saapuu sinulle postiennakolla heti sen tultua painosta (myöskin silloin, jos ilmestyminen osuu alkukesään).

Keräilytarvikkeiden välitys

- Hyönteisneulat	n:o 00 - 4	100 kpl pussi	6,-
"	"	1000 kpl laatikko	55,-
- Mikroneulat	n:o 015 ja 020	500 kpl pussi	14,-
- Etikettineuloja	n:o 801	500 kpl pussi	14,-
- Suomen perhosten luettelo (1977) (+ muovikannet)			13,-
"	"	(ilman kansia)	7,-
- Vaihtopisteluetelo, makrot (1977)			8,-
"	mikrot (1978)		8,-
- Etikettipainos, makrot (1975)			5,-
"	mikrot (1971)		3,-
- δ/φ -merkkejä, n. 680 kpl /arkki	1 arkki		- ,50
- Lajihakemisto kiertokirjeisiin 1955-1975			10,-
- Catalogus macrolepidopt. (1962)			2,-
"	"	(muistiinpanopainos)	2,-
- Catalogus microlepidopt. (1971)			3,-
- Seuran hopeinen rintamerkki (Baptria-aiheinen)			8,-
- Suurennuslaseja:			
10 x			19,-
12 x		23,- tai 25,-	
20 x		45,- tai 54,-	
- Eripainoksia:			
- Suomen suurperhoslajiston muutokset viimeisten 20 vuoden aikana (Jouko Kaisila, 1968)			3,-
- Paikan ilmoittaminen Suomesta talletetuissa biologisissa aineistoissa (Osmo Heikinheimo ja Mikko Raatikainen, 1971)			5,-
- Zwei gynandromorphe Exemplare von Lasiocampa quercus L. (Osmo Heikinheimo, 1943)			3,-

TOIMITUSTAPA: Mainittuja keräilytarvikkeita on saatavissa Eläinmuseolla varsinaisten kuukausikokousten edellä ja väliajalla sekä huhti-, touko- ja syyskuun nuorisosaaston kokouksien edellä. Keräilytarvikkeiden välittäjän osoitteella (ks. II kansisivu) voivat pitkämatkalaiset tilata tarvikkeita postiennakolla toimitettavaksi. Postitse ei toimiteta tarvikkeita Helsingissä, Espoossa tai Vantaalla asuville (lähettäkää tuttavanne asioimaan kokouksiin) eikä myöskään lampuja (puulaatikkoon pakkaamiseen ei ole mahdollisuuksia ja tämän vuoksi särkymisvaara kuljetuksessa on ilmeinen).

S U O M E N P E R H O S E T
Y Ö K K Ö S E T 1

- Julkaisija: Suomen Perhostutkijain Seura
- Kustantaja: Otava
- Toimittajat: Kauri Mikkola, Ilkka Jalas ja Sakari Nenye (kuvat)
- Sisältää:
 - lajit: Euxoa norvegica - Xanthia citrago
 - lajinkuvaukset, joissa mm. piirroksia erityistuntomerkeistä, levinneisyyskartat, yleisyys ja runsaus, elinympäristö, lentoajat, pyyntitavat, kehitysasteet, talvehtiminen, ravintokasvit
 - kuvataulut
 - lentoaikataulukot
- Hinta seuramme välittämänä 75:- /kpl (kirjakauppahinta 122:-/kpl)
- Seuramme välittää kirjaa seuraavilla tavoilla:
 1. Eläinmuseon ala-aulan vaatteiden vartijoiden välityksellä eläinmuseon aukioloaikoina
 2. Kokousten edellä ja väliajoilla
 3. Postitse tilausosoitteella: Henry Holmberg, Vainiotie 26, 00700 HELSINKI 70, puh. 90-354 981

ISSN 0355-4791

Helsingin yliopiston monistuspalvelu, offset 1979